

Karel Havlíček BOROVSÝ: 1821 - 1856

- vlastním jménem Karel Havlíček, Borovský je podle místa, kde se narodil - Borová
- představitel českého realismu a romantismu, novinář básník, politik a překladatel (z ruštiny, francouzštiny, němčiny a latiny)
- vystupoval proti přehnanému rusofilství, působil v Rusku jako vychovatel, v Rusku protože se snažil zjistit, jestli je možná slovanská vzájemnost, ale po roce se vrátil s tím, že ne.
- stal se redaktorem Pražských novin (1846) a vydával přílohu Česká včela,
- a roku 1848 založil Národní noviny, kde v příloze Šotek vydával své Epigramy, ale noviny byly zakázány kvůli jeho kritice vlády v roce 1850, začal tedy vydávat jiné noviny Slovan (skončily jeho deportací do Brixenu)
- zastáncem austroslavismu - zachování slovanských zemí v rámci rakouského státu při plné rovnoprávnosti s ostatními národy
- za svou kritiku vídeňské vlády byl postaven před soud a byl nucen žít ve vyhnanství v Brixenu od roku 1851, uznání se mu dostalo až po jeho smrti
- významné dílo: Epištoly Kutnohorské- soubor článků proti církvi, Epigramy proti církvi, vlasti, králi, múzám a světu

Křest sv. Vladimíra: vychází z ruských tradic, vyjadřuje krutovládu cara Vladimíra, kdy bůh Perun je jeho sluha, Perun odmítne rozkaz zaburácet v den carových narozenin a tak ho car odsoudí k smrti. Což způsobí katastrofu pro církev, protože lidé se nemají čeho bát a tak církvi neplatí, proto car vypíše konkurz na nového Boha

- kritizuje fanatismus církve,
- inspiroval se Nestorovým letopisem z 11. Století
- není dokončen

Tyrolské elegie

- satirická skladba, ve které Havlíček popisuje svou deportaci do Brixenu, loučení s rodinou a cestu do Brixenu
- celá skladba je silně autobiografická, rozdělena do 9 zpěvů
- začíná v Brixenu, kde rozmlouvá s měsícem, jeho jediným společníkem - měsíc je zde chápán jako Havlíčkovy pocity - je tam sám, odříznutý a chce někomu povědět, co se stalo.
- parafrázuje zde lidovou píseň „svit', měsíčku polehoučku skrz ten hustý les“
- naznačuje nenávist, jakou vyvolávaly v rakouských mocnářích jeho texty

*Jsemť já z kraje muzikantů, na pozoun jsem hrál,
a ten pořád ty vídeňské pány ze sna burcoval.*

- v dalším verši poukazuje na nespravedlnost, kdy si absolutistický aparát může dělat, co chce a taky na to, že celé jeho zatčení probíhalo v noci - vysmívá se úskočnosti, s jakou se celá akce odehrává

*Dvě hodiny po půlnoci - když na třetí šlo,
Tu mi dával žandarm u postele šťastné dobrýtro.
(...)*

*Od všech z Vídně pozdravení, pan Bach je líbá,
Jsou-li zdraví, a tuhleto psaní po nás posílá.*

(...)

*Bach mi píše jako doktor, že mi nesvědčí
V Čechách zdraví, že prej potřebuju změnu povětrí.
Že je v Čechách tuze dušno, horké výpary,
Mnoho smradu po té oktrojírce, holé nezdraví!
Že on tedy schválně pro mne kočár sem poslal,
Abych se hned na státní útraty na cestu vydal.*

(...)

*Dedera mne taky nutil, abych jel jen hned,
že by chtěli Brodští, až se vzbudí, třeba - s námi jet.*

- dokonce naznačuje, že by bylo dobré změnit ten absolutistický systém

*Všude kolomaz a všude přepřahovali,
kdybyste radš ve Vídni přepřáhli a namazali!*

- vrcholem elegií je VIII. zpěv: kdy zesměšňuje jak režim, tak církev, že napomáhá vladaři:

*Hory, skály ohromnější ještě, než jest hloupost mezi národy,
Vedle cesty propast bezedná jak drška armády.*

*Temná noc jak naše svatá církev a my jedem s kopce jako mžik;
Darmo křičí Dedera: „Drž koně!“ - prázdný je kozlík.*

- po cestě v Alpách se koně splášili, kočí spadl z vozíku a všichni policisté vyskákali z vozíku strachy celí bez sebe a Havlíček dojel sám do hospody, kde na ně počkal u večere. Vysmívá se tu policejnímu aparátu, jak je silný, ale když jde do tuhého, tak zbaběle utečou.
- Karel Havlíček Borovský využívá lidovosti, aby vyzdvihl pokrytectví a opovržení tehdejší vládnoucí mocí.
- název “elegie“ je spíše ironickou nadsázkou, i své zatčení bere jako nesmyslný vtip
- je psáno v pravidelných rýmovaných čtyřverších, střídá se přerývaný a střídavý rým, občas se objevují germanismy a německá slova
- protože je skladba protistátně laděna, musela se šířit pouze tajným opisováním

Král Lávra

- třetí satirická skladba, kterou napsal Havlíček v Brixenu, tam také slyšel irskou pohádku na midasovské téma o králi, který měl oslí uši.
- královny oslí uši jsou narážkou na tehdejšího panovníka Ferdinanda Dobrotivého, který byl prý velmi slaboduchý
- kritizuje tu hloupost lidí na vysokých postech a nesmyslná nařízení a zákony:

Král se nechával stříhat jednou za rok a holiče pak nechal pověsit. Jednoho dne los padl na mladého Kukulína, Když dodělal svou práci, byl poslán na popraviště. Když se to dozvěděla jeho stará matka, šla ke králi prosit o milost. Na krále zapůsobila, a Kukulínovi byla udělena milost, pod podmínkou, že co ví si nechá pro sebe, a bude krále holit do smrti. Kukulín se po čase začne trápit, že to nesmí nikomu říct, tak to zašeptal do vrby, a pomohlo mu to. Za čas král uspořádal velikou hostinu, a když tam jeli hudebníci, basista zjistil, že někde ztratil kolíček od basy. Uřízne si větev z vrby, a basa začne na bále hrát sama, že král má oslí uši. Naštěstí se nic nestalo, když už se to provalilo, král své uši přestal schovávat, a poddaní si časem zvykli.

*Co nyní celý svět
věděl od basy,
nebylo nic platno
skrývat pod vlasy,
tak král Lávra nosil po tom bálu
svoje dlouhé uši bez futrálu
po všechny časy.*

*A po krátké době,
když utich povyk,
líbil se přec lidu
dobrý panovník,
zdálo se jim, že ty dlouhé uši
právě dobře ke koruně sluší,
všechno může zvyk! —*

- možná tu Havlíček naráží na český národ, že prchá do světa, místo aby se věnoval své zemi:

*Po Čěších je doma
vždycky malý sled,
ale všude jinde
naplňují svět:
muzikanty, jezdce, harfenice,
ouředníky, sirky ze Sušice
najdeš všude hned.*